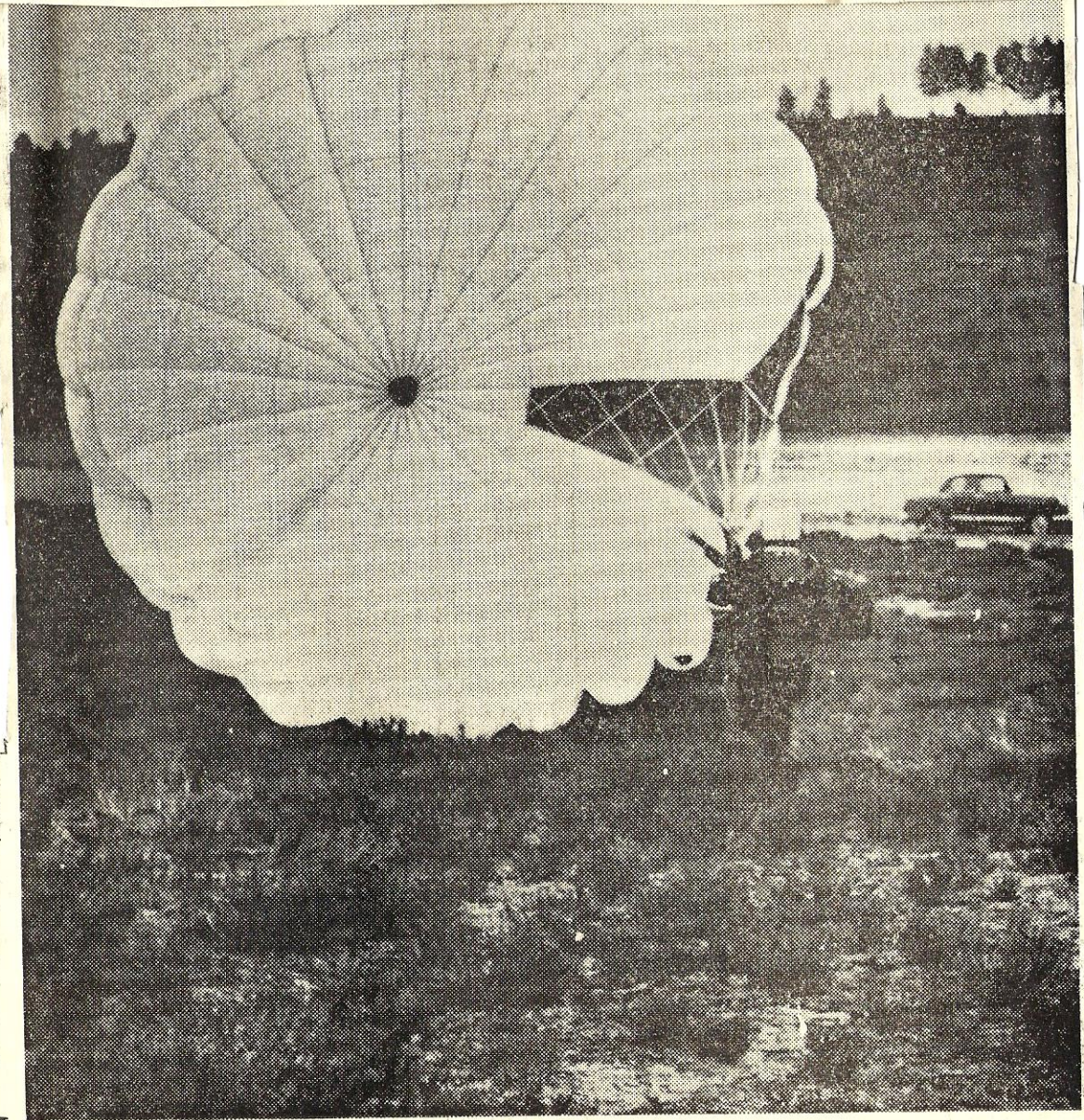

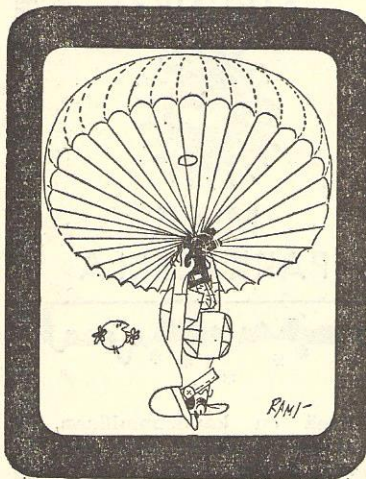
”JALAT ULOS... MENE!”

Laskuvarjohyppykurssi Jämijärvellä

Hyppykurssi Jämillä

Varjo kokoon ennen kuin tuuli saa sen vietäväkseen. Yksi yli sadasta viime viikon aikana Jämin ilmailukoululla hypätyistä laskuvarjohypyistä on päättynyt, ja hyppykurssilainen juoksee tukahduttamaan ja kokoamaan urheiluvarjonsa. Suomen ensimmäisestä urheilulaskuvarjohyppykurssista kerrotaan tarkemmin sivulla 6.

Jämin ilmailukoululla Jämi-järvellä päättyi sunnuntaina viikon kestänyt laskuvarjohyppykurssi. Suomen Ilmailuliiton järjestämällä kurssilla tutustuivat peruskurssilaiset — ennen hyppäämättömät — laskuvarjohyppyihin urheilumuotona sekä teoriassa että käytännössä, ja hyppymestarikurssilaiset opiskelivat kurssin nimen mukaan hyppymestareiksi, eli laskuvarjohyppääjien kouluttajiksi ja hyppyjen valvojiksi. Ensimmäistä kertaa Suomessa järjestetty kurssi oli ensimmäisiä näkyvämpiä toimia tämän maassamme vielä sängen vähän tunnetun urheilumuodon levittämiseksi, ja kurseilla olikin osanottajia maamme eri puolilta, aina Kemiä ja Rovaniemeä myöten. Laskuvarjohyppytän ovat tähän asti olleet Suomessa lähinnä jonkinlaisia huimapäisyyden näytteitä erilaisiin tilaisuuksiin pääsymaksunsa maksaneen yleisön viihdyttämiseksi. Meillä ei ole paljoakaan tunnettu laskuvarjolla hyppäämistä harrastuksena ja urheilumuotona, jollaisena se on hyvinkin suosittua mm. monissa Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa.

Jämillä pidetyille kurseille osallistui seitsemän peruskurssilasta sekä suunnilleen saman verran hyppymestarikokelaita, jälkimmäiset maamme kahden laskuvarjokerhon,

helsinkiläisen Suomen Laskuvarjokerhon ja Utin Laskuvarjokerhon kasvatteja Heistä onkin jo moni saanut alan koulutusta mm. Ranskassa, jota pidetään yhtenä Euroopan johtavana laskuvarjohyppäilymaana.

Peruskurssilla, jolle allepainettuakin osallistui, tutustuttiin aluksi oppitunneilla laskuvarjohyppyihin, niiden tekniikkaan, varjon rakentamiseen ja toimintaan, harjoiteltiin oikeaoppista laskuvarjohyppääjän maahantulokuperkeikkaa, varjon ohjaamista, lentokoneesta lähtöä jne. Parinkymmenen oppitunnin ja harjoituksen sekä kokeiden jälkeen aloitettiin varsinainen hyppääminen, ja kurssin aikana saivat osanottajat hyppypäiväkirjoihinsa kahdesta kymmeneen hyppymerkintää. Kaikkiaan hypättiin kurssien aikana yli sata hyppyä.

Ei suinpäin hyppyyn

Viikon päivät sitten lauantaina alkanut peruskurssi aloitti opiskelunsa kolmen päivän aikana pidetyillä oppitunneilla ja harjoituksilla. Suomen Ilmailuliiton laskuvarjohyppäilyosastoita hoitavat elimet ovat vastikään vahvistaneet maassamme käytettävän ja kansainvälisiin määräyksiin sekä vaatimuksiin perustuvan koulutusohjelman sekä hyppyihin liittyvät varomääräykset. Laskuvarjohyppyn alastulo- ja maahantulotekniikan sekä varjon käsittelyn lisäksi on oppilaalle opetettava 16—18 oppitunnilla ja harjoituksessa mm. laskuvarjon pakkaamista, varo- ja ilmailmamääräyksiä sekä toimintaa varjon vajaatoimintojen sattuessa.

Laskuvarjohyppäilyä tarkoituspäriä selviteltiin ensimmäisillä tunneilla. Nykyisinhän järjestetään mm. maailmanmestaruuskilpailuja laskuvarjohyppyissä, eikä silloin kilpailla siitä kuka uskaltaa hypätä korkeimmalta tai avata varjonsa matalimmalla. Kilpailumuotona laskuvarjohyppy jakautuvat kahteen pääryhmään, tarkkuus- ja taitohyppyihin. Ensiksi mainituissa pyritään varjo hyppyn jälkeen ohjaamaan mahdollisimman tarkoin maahan merkityn maaliristin keskipisteeseen. Taitohyppyissä, jotka yleensä aloitetaan parin, kolmen kilometrin korkeudesta, on kilpailijan aluksi ilman varjoa ilmassa vapaasti liitäessään tehtävä määrättyjä liikesarjoja, käännöksiä ja voltteja, jotka arvostellaan tyyliä ja taitoa hyppäyksen tapaamalla. Avattuun varjonsa taitohyppääjä pyrkii jälleen mahdollisimman lähelle maalirististä, ja hän saa pisteitä myös tarkasta suorituksestaan.

Suomessa on vasta muutamia hyppääjiä, jotka ovat päässeet taidoissaan useamman kymmenen sekunnin vapaaseen putoamiseen, ja voi-

Laskuvarjohyppyn aloittaa uloslähtö koneesta, sekin oman taitonsa vaativa. Kuvamme on "kuivaharjoituksista" maassa. Kurssin käytössä olleessa porilaisessa Cessna-lentokoneessa istuen tarkkailee kouluttaja Rauno Nuorivuori ylivieskalaisen Heikki Malkamäen irrottautumista "reevalta".

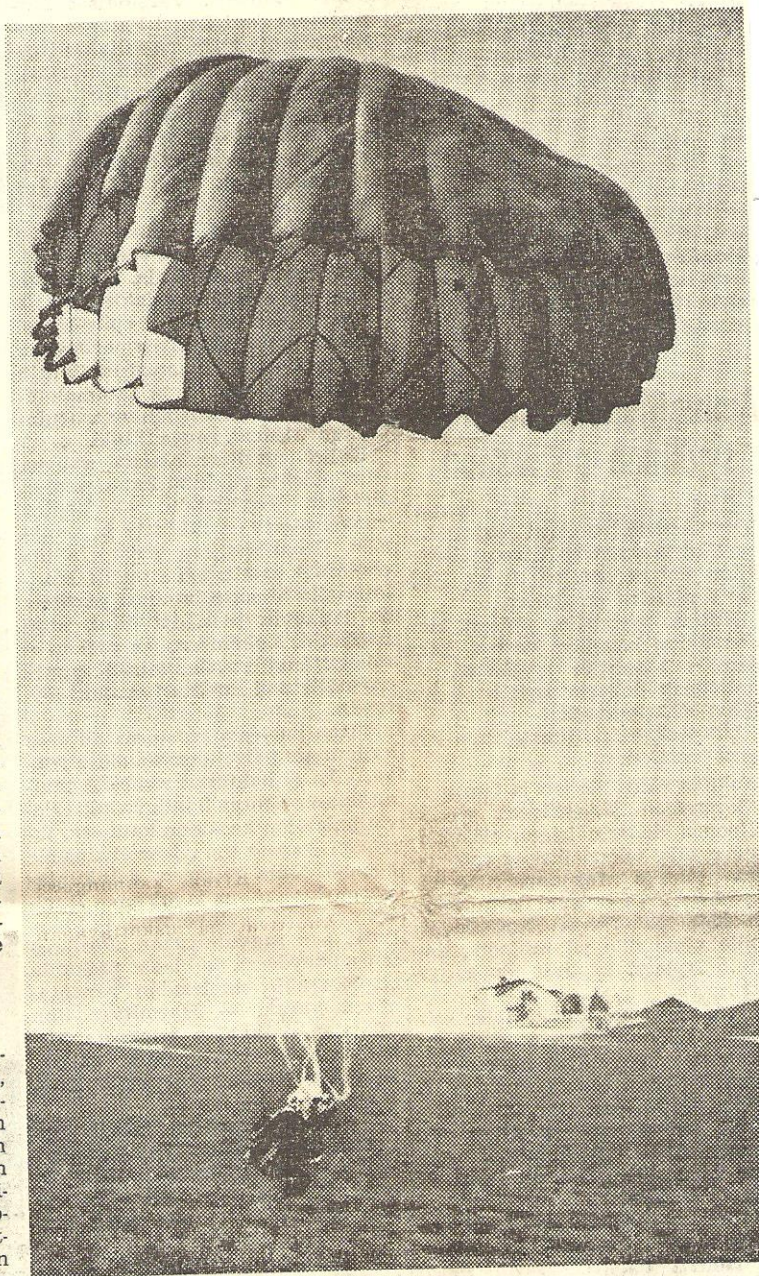
vat siten ryhtyä harjoittelemaan mainittuja taitoliikkeitä. Niinpä Jämilläkin pidetyillä kurssilla keskityttiin lähinnä varjon hallitsemiseen ja sen mahdollisimman tarkkaan ohjaamiseen maalistille.

Teoriassa opittuja tietoja laskuvarjon toiminnasta sen avauduttua, alastulo- ja maahantulotekniikasta, laskuvarjon käsittelystä niin ilmassa kuin maassakin sekä Jämin hiekkakentillä harjoitettuja laskuvarjohyppääjän uloshyppyasentoja ja maahantulokuperkeikkoja pääsivät peruskurssilaiset soveltamaan käytäntöön viime tiistaina iltapäivällä, jolloin jokainen hyppäsi ensimmäisen hyppynsä.

Maassa ja "pirtinpenkiltä" hypätyt kaatumisharjoitukset painoivat vatsalihaksia ja kolhiintuneita polvia sekä nopeassa tahdissa ahdettu tietomäärä päätti tiistaina, jolloin pidettiin ennen ensimmäistä hyppyä vaadittavat kirjalliset, suulliset sekä käytännön kokeet. Kokeissa kysyivät kurssien ohjaajina ja kouluttajina toimineet insinööri Pentti Mäkelä Kouvolasta ja ylikersantti Rauno Nuorivuori Utista mm. mitä tehdä, jos varjon aukeaminen on hidastunut, mitä tehdä, jos varjon kantopunokset ovat jostakin syystä sekaantuneet, mitä hyppääjän on tehtävä irrottuaan lentokoneesta ja kuinka laskuvarjoa on huollettava ja hoidettava. Lisäksi on hyppääjän mm. tiedettävä mitä tehdä, jos varjo turvallisen kanervakankaan sijasta laskeutuukin metsään, veteen, katoille, jyrkänteille tai vaikkapa puhelinlankoihin.

"Reevalle" ja ulos

Urheiluhyppy laskuvarjolla hypätään aluksi 600 metrin korkeudesta, määräysten mukaan alimmasta sallitusta korkeudesta, jolloin hyppääjän varjon jo on oltava auki. Vähintään kymmenen ensimmäistä hyppyä on tapahduttava pakkolaukaisuhyppynä, mikä merkitsee sitä, että hyppääjän varjon avaavasta lukkolaitteesta johtaa 3-6 metrin pituinen köysi tai hihna lentokoneeseen, ja varjo avautuu automaattisesti hypyn tapahduttua. Mikäli hyppääjä onnistuu viimeisten pakkolaukaisuhyppynsä yhteydessä suoritettavissa "harjoitusvedoissa" — markeera- tuissa varjonsa itseaukaisuissa —

Hyppääjä on juuri laskeutunut maahan, jalat ovat tavanneet kanervikon, polvet myötäävät ja iskun vaimentava kuperkeikka on alkamassa. Kuvassa näkyy selvästi urheiluarjoissa käytettävä aukko laskuvarjon kuvussa, sen avulla pystyy hyppääjä ohjaamaan laskeutumistaan sängen hyvin. Taustalla näkyy Jämin ilmailukoulu.

hyppymestarin mielestä hyvin, voi hän saada luvan itseukaisuhyppyihin. Itseukaisuhyppyissä, joihin vaaditaan hyppääjältä psykofyysinen tutkimus, kasvaa sitten vapaan puutoamisen aika taidon karttuessa yhdestä ja kahdesta sekunnista kymmeneen sekunteihin, jopa minuutteihin.

Ensimmäinen hyppy 600 metrin korkeudella lentävästä nelipaikkaisesta urheilukoneesta on tietystikin elämys. Koneesta on poistettu toinen ovi ja toinen etupenkki. Hyppymestarin ja koneen ohjaajan lisäksi on "kabiiniin" ahtautunut kaksi alakasta selässä olevine päävarjoineen ja vatsan päälle kiristettyine varavarjoineen. Hyppyhaalarit tai vastaava hyppypuku, suojakypärä sekä pitkävartiset ja paksupohjaiset

laskuvarjohyppääjän kengät suojaavat hyppääjää sekä hyppyn aikana että maahan tullessa.

Kone kaartaa 600 metrin korkeuteen avoimen oven ohitse virtaavan ilman suhisteessa. Päästään maaliristin kohdalle, jolloin hyppymestari heittää ulos "streamerin", tuulivirtausmittarin, pitkän kreppipaperiliuskan, jonka toisessa päässä on paino. Liуска on painoitettu hyppääjää ja hänen varjoaan vastaavaksi, ja sen liikkeistä päättee hyppymestari, millä kohtaa hänen on "heitettävä" hyppääjä, jotta maahan-tulo osuisi mahdollisimman lähelle maaliristiiä.

Toinen kierros, ensimmäinen hyppääjä on vuorossa. "Jalat ulos", komentaa hyppymestari, ja enemmän tai vähemmän jännittynyt oppilas siirtää jalkansa ulos ovesta vapaan ilmapirran puhalleltavaksi, tarttuu toisella kädellään "reevaan", lentokoneen siiven kannattimeen ja jää odottamaan toista käskyä. Hyppymestari tarkkailee alapuolella olevaa maastoa, antaa ohjaajalle määräyksen koneen moottorin kierrosten vähentämisestä, koneen nopeus laskee 90—100 kilometriin tunnissa. — "Mene". Tällä käskyllä hyppääjä hirttautuu koneen astinlautaani kiinnitetylle lankulle, tarttuu molemmin käsin "reevaan", keskittyy ja työntää itsensä ulos, putous kohti maata alkaa.

Kaikki opetukset "banaaniasenosta" — kaarevasta jännittäytymisestä jalat yhdessä ja kädet rinnalla — unohtuvat, sekunnin, kaksi kestää putoamista, jonka aikana ei ehdi nähdä mitään. Nykäisy, joka vetää melkein pää edellä pudonneen hyppääjän "seisomaan", vauhti hidastuu, varjo on auennut. Peruskursin kouluttajan Rauno Nuorivuoren määritelmä tuntuu aivan oikealta: "on yhtä aikaa hyvä ja paha olla".

Valjaissaan roikkuva ensikertalainen unohtaa edelleenkin opetukset, ei katsahda yläpuolella avautuvaan valkoiseen kupuun tarkistaakseen onko se toiminut moitteitta, ei, hän killistelee alaspäin maata, joka lähenee noin viiden metrin sekuntinopeudella. Oivaltaapa hän jossakin hyppyn loppuvaiheissa yrittää ohjaamistakin. Maassa olevien kouluttajien huudot ja neuvot kuuluvat hyvin ilmaan: "Jalat yhteen, polvet koukkuun, varjon etuosa alas, kyy-

närpääät sisään, jalkaterät ylöspäin, leuka rintaan..."

Yhtäkkiä maa tuntuu lähestyvän paljon, paljon nopeammin kuin äsken, jalat osuvat maahan, opetusta kuperkeikasta ei tule juuri muuta kuin repsahtava kaatuminen, mutta pehmeä kanervikko ja tömäystä vaimentavat hyppykengät otavat ensikertalaisen sangen kiltisti vastaan. Pää ei ollut painettuna rintaa vasten, ja hampaat puraistavat yhteen lyödessään palan poskesta — siinä kaikki ensimmäisen hyppyn vauriot.

Nopeasti pystyyn, juosten kiertään varjon taakse, jolloin tuuli puhaltaa 87 neliometriä ohutta nailonkangasta kasaan, huokaisu, kypärä päästä ja sitten ryhdytään varjon kokoamiseen. Maaliristillä luettelevat maalimiehinä olleet hyppymestarikurssilaiset tusinan verran virheitä, joita oli ollut niin koneesta lähdössä kuin maahan tulossakin. Lohduttavaa kuitenkin on kuulla, että ensimmäinen hyppy muillakin on mennyt enemmän tai vähemmän "pipariksi".

Hyppyjä, hyppyjä

Viikon kestäneen kurssin aikana hypättiin tiistain jälkeän mahdollisimman paljon, onhan se parasta koulutusta. Enää ei suvaittu ensimmäisessä hyppysä anteeksi annettuja virheitä opetetussa laskuvarjoasennossa — jalat yhdessä, polvet hie-man taiputettuina, kyynärpääät ja leuka rintaa vasten —, vaan moitteita siitä ja maahantulosta samoin kuin koneesta uloslähdöstä jaettiin. Uhattiinpa männylläkin — Jämin tapa antaa pikkurikkeistä esimerkiksi sata mäntyä, joka puolestaan merkitsee, että kiitoratojen laitamilla kasvavia ja lentokenttää metsittymisellä uhkaavia männyntaimia on irroiteltava annettu määrä ennen kuin saa luvan seuraavaan hyppyy.

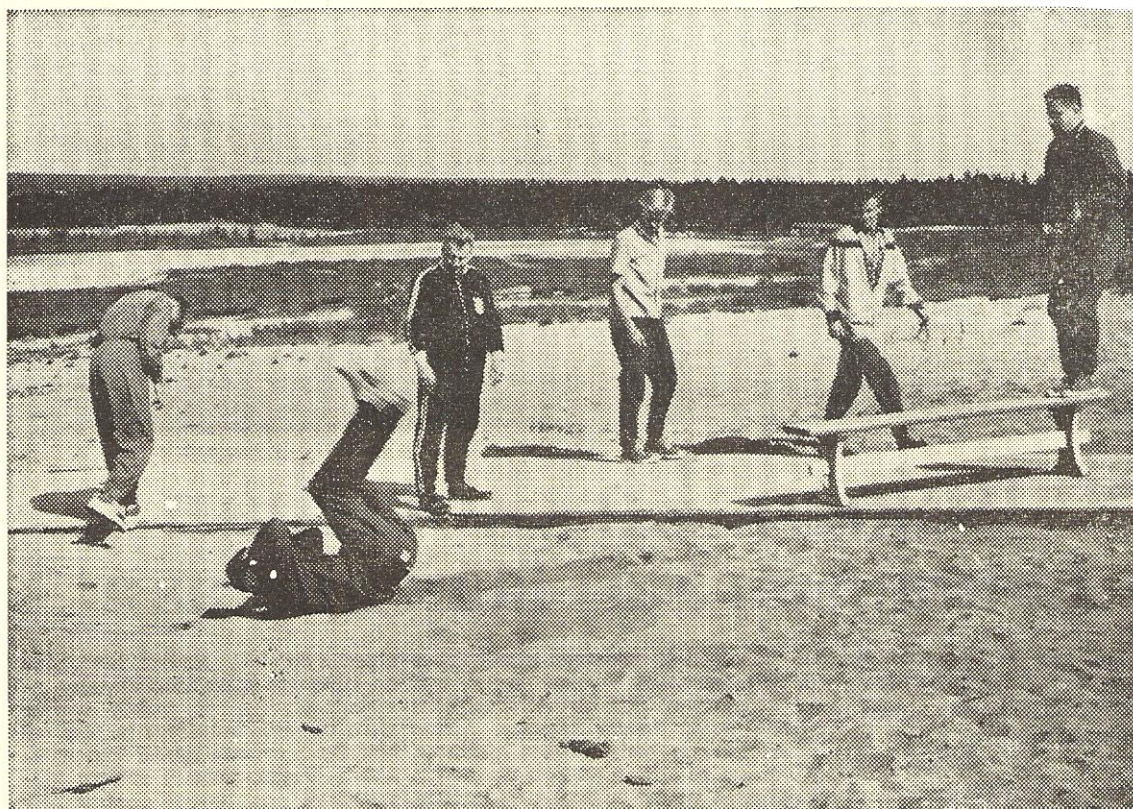
Virheitä riittää aloittelijalla, ja melkein jokainen niistä opettaa itse itsellään, kuperkeikkaa ei pyöräytetty oikein: mustelma "pieksämässä" tai nenä arka viikon päivät; leuka ei ollut rintaa vasten maahan tullessa: kipeytynyt niska tai haava, kielessä jne. Laskuvarjohyppöjen tekniikka on turvallisuudessaan niin pitkälle vietyä, että pienistä vaivois-

taan voi useimmiten syyttää vain itseään, oppeja ei ole pidetty mielessä. Kurssin aikana sattuiinkin vain pari lievää jalan venähdystä, olkapäätä oli yhdellä kipeänä ja mustelmatkin rajoittuivat lähinnä istuinosaan.

Kurssi, jonka aikana peruskurssilaiset saivat laskuvarjoheulun perustiedot ja jonkin verran hyppykokemusta sekä hyppymestarikurssilaiset oppia laskuvarjohyppääjien kouluttajiksi, oli ensimmäinen maassamme järjestetty varsinaisen laskuvarjohyppökurssin — kerhojen oman koulutuksen lisäksi —, jolla jaettiin tietoutta tämän vielä vähän tunnetun urheilumuodon harrastamiseen. Kurssista saadut kokemukset lienevät olleet myönteisiä, ja Jämin kanervakangas sekä ilmailukoulun majoitusolot ovat erittäin sopivat laskuvarjohyppökoulutukseen, joten koulutus ja toiminta tällä ilmailun nuorimmalla haaralla pääsee jatkumaan ja leviämään.

Laskuvarjojen pakkaaminen, huolellisuutta ja tarkkuutta vaativa työ, vie suuren osan laskuvarjourheilua harrastavan ajasta. Jämin kursseilla oli käytössä toistakymmentä laskuvarjoa, useita eri tyyppisiä, joista yhtä pakkaavat kuvassamme kurssin toinen kouluttaja Pentti Mäkelä, oikealla, ja hyppymestarikurssille osallistunut Jorma Jääskeläinen Kouvolasta.

Oikealla tavalla kaatuminen maahan tullessa on opittava, jottei tuulen voimasta riippuen, kahdesta kuuteen metriin vapaata putousta vastaava tömäys vahingoita hyppääjää. "Pirtinpenkki" on otettu avuksi, ja kouluttaja Rauno Nuorivuori, kolmantena vasemmalta, tarkkailee laskuvarjokerhon verryttelypukuun pukeutuneena peruskurssilaisten kuperkeikkojen onnistumista.